



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Jaroslava Vlašína, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně: **N. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 3. 2006 č. j. 36 Az 5/2005 - 41,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 3. 2006, č. j. 36 Az 5/2005 – 41 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně podala včas kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 3. 2006 č. j. 36 Az 5/2005 - 41, kterým bylo rozhodnuto, že návrh stěžovatelky ze dne 15. 2. 2006 na ustanovení zástupce se zamítá.

Z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že žalobkyně požádala Krajský soud v Brně, aby jí pro řízení o kasační stížnosti byl ustanoven zástupce. Krajský soud proto vyzval žalobkyni, aby ve stanovené lhůtě předložila vyplněný tiskopis „potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ a dále aby sdělila, jakým způsobem a v jaké výši platí nájem ubytovateli či pronajímateli a jak si opatřuje finanční prostředky na svou výživu a ošacení. Dále byla žalobkyně vyzvána, aby svá skutková tvrzení doložila listinnými důkazy.

Žalobkyně zaslala krajskému soudu vyplněný shora uvedený tiskopis, z něhož soud zjistil, že nemá příjmy z pracovního (obdobného) poměru; snaží se najít si práci; nemá příjmy z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, příjmy z podnikání a z jiné výdělečné činnosti, ani příjmy z hmotného a sociálního zabezpečení mimo jednorázové dávky státní sociální podpory ve výši 11 000 Kč; nemá další příjmy ani osobní majetek; výdělkové a majetkové poměry manžela neuvedla (poznámka Nejvyššího správního soudu: ve správním

spise žalobkyně uvedla, že manžela déle než 2 roky neviděla); dále sdělila, že nemá vyživovací povinnost ani závazky, a konečně, že platí za ubytování 15 000 Kč měsíčně, dostává občas sociální podporu od církve, studuje češtinu. Tato svá tvrzení však žalobkyně neprokázala žádnými listinnými důkazy, neprokázala tedy dostatečně, že jsou u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, resp. pro ustanovení „právního“ zástupce.

Z obsahu spisu vyplývá, že žalobkyně krajskému soudu k jeho žádosti předložila shora uvedený tiskopis, který vyplnila tak, jak krajský soud uvedl.

Dále ze spisu vyplývá, že žalobkyně podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 1. 2006 č. j. 36 Az 5/2005 - 25, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2004 č.j. OAM-3282/VL-20-ZA05-2004, kterým byla její žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. V kasační stížnosti žalobkyně požádala o ustanovení zástupce pro řízení o této kasační stížnosti.

V kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 3. 2006 č. j. 36 Az 5/2005 - 41 žalobkyně vyslovila nesouhlas s tímto usnesením, protože v průběhu azylového řízení se několikrát změnil azylový zákon a kvůli špatné znalosti českého jazyka neměla možnost prostudovat tyto změny. Uvedla, že její práva byla porušena a navrhla, aby napadené usnesení krajského soudu bylo zrušeno.

Kasační stížnost je přijatelná a důvodná.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přípustná a žalobkyně v ní namítá důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud vázán (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy žalobkyně. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Jak Nejvyšší správní soud vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006 č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (www.nssoud.cz), o případ přijatelnosti kasační stížnosti se může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozsudku krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele; příkladem toho může být např. hrubé pochybení krajského soudu při v jednotlivém případě při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že o tento případ se jedná v souzené věci; proto je kasační stížnost přijatelná a třeba se jí meritorně zabývat.

Dalším argumentem pro shledání přijatelnosti kasační stížnosti je i specifická povaha kasační stížnosti směřující proti usnesení o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu. V případě kasační stížnosti směřující proti neustanovení zástupce, u níž, jak dovodila judikatura (viz č. 486/2005 Sb. NSS), není nedostatek povinného zastoupení advokátem důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti, nelze přehlédnout fakt, že důvody kasační stížnosti proti neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti formuluje zpravidla sám stěžovatel – neúspěšný žadatel o ustanovení zástupce. Ve věcech azylu se jedná o cizího státního příslušníka, zpravidla neovládajícího český jazyk a neznalého

českého právního prostředí. Stěží si pak lze představit, že by takový účastník řízení byl schopen pregnantně formulovat, v čem spočívá přesah jeho vlastních zájmů v případě kasační stížnosti proti rozhodnutí, jímž mu nebyl ustanoven zástupce.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud pochybil při posouzení toho, zda žalobkyně doložila svá tvrzení týkající se majetkových poměrů a zda tady byl splněn předpoklad pro osvobození od soudních poplatků. Soud odůvodnil zamítavý výrok svého usnesení tím, že žalobkyně neprokázala listinnými důkazy, že jsou u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Krajský soud přesněji nespecifikoval, jaké konkrétní skutečnosti žalobkyně nedoložila listinnými důkazy, ačkoliv je doložit mohla. Pokud jde o požadavek soudu, aby žalobkyně doložila listinnými důkazy tvrzení o tom, že nemá žádný majetek ani příjmy, pak je třeba zdůraznit jedno ze základních východisek dokazování v řízení před soudem spočívající v tom, že dokazovat nelze něco, co neexistuje. Za této situace podle názoru Nejvyššího správního soudu nebylo možno dospět k závěru, že by žalobkyně neprokázala předpoklad pro osvobození od soudních poplatků; krajský soud pochybil, když jí přičítal k tíži nedokázání skutečností, které z povahy věci prokázat nemohla (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu uveřejněný pod č. 951/2006 Sb. NSS).

Jelikož nezastoupení žalobkyně advokátem by mělo v řízení o původně podané kasační stížnosti za následek její odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že postupem krajského soudu při rozhodování o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti došlo k pochybením, jimiž bylo žalobkyni odňato ústavním pořádkem chráněné právo na právní pomoc a odňata možnost předložit původní kasační stížnost Nejvyššímu správnímu soudu k posouzení její přijatelnosti, resp. důvodnosti; to by ve svém důsledku vedlo k odepření spravedlnosti.

Usnesení krajského soudu tedy vycházelo z nesprávného posouzení právní otázky, zda žalobkyně splňuje předpoklad osvobození od soudních poplatků nezbytný pro rozhodnutí o tom, zda jí ustanoví zástupce. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení. V něm tento soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. února 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

